

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра німецької філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

ОНУ
2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу». – Одеса: ОНУ, 2022 р. – 15 с.

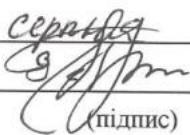
Розробники:

Голубенко Л. М., кандидат філологічних наук, професор, декан факультету романо-германської філології

Голубенко Н. Ю., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 1 від. “24” серпень 2022р.

Завідувач кафедри (Наталя ГОЛУБЕНКО)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

(Наталя ГОЛУБЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від. “26” серпень 2022р.

Голова НМК (Тетяна ТЕЛЕЦЬКА)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № _____ від. “_____” 20 ____р.

Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № _____ від. “_____” 20 ____р.

Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 2/2	<p>Галузь знань: 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність: 035 Філологія</p> <p>Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька</p> <p>Рівень вищої освіти: другий (магістерський)</p>	<i>Вибіркова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	2 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	82 год.
		<i>Форма підсумкового контролю:</i>	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу» є ознайомлення магістрів із поняттями медіа-дискурсу та медіа-тексту, лінгвістичними та стилістичними аспектами медіа-дискурсу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу» є такі: представити у стислому викладі методи вивчення та риторику медіа-текстів; розкрити основні лінгвістичні та стилістичні особливості медіа-дискурсу; сформувати основні уявлення про перекладацькі трансформації, лексичні особливості та мовні кліше німецьких новин.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальних (ЗК):

ЗК03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

в) спеціальних (СК):

СК04. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК07. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 03. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти

повинен

знати: структуру та визначення поняття «медіа-дискурс», основні типи медіа-текстів, методи вивчення медіа-текстів, лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу;

вміти: використовувати основи медіа-дискурсу, його риторику, теоретичні та практичні основи аргументації у медіа-тексті, перекладати медіа-тексти із застосуванням синтаксичних перекладацьких трансформацій.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.

Тема 1. Медіа-дискурс як основна категорія медіа-лінгвістики. Об'єкт та предмет медіа-лінгвістики. Медіа-текст: структура та зміст поняття. Виникнення терміну «медіа-текст».

Тема 2. Основні типи медіа-текстів. Класифікація медіа-текстів. Методи вивчення медіа-текстів. Значення лінгвокультурного фактору в текстах масової інформації.

Тема 3. Риторика медіа-тексту. Логіка і теорія аргументації у медіа-тексті. Особливості застосування логіки в мові мас-медіа. Співвідношення понять «доведення» і «аргументація», «спростування» і «критика».

Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.

Тема 4. Лінгвомедійні властивості основних типів медіа-текстів. Мова цифрової комунікації: прагматика, семантика, синтаксика. Лінгвістичні особливості і креативний потенціал рекламного німецького тексту.

Тема 5. Лексичні особливості німецькомовних новин. Емоційно забарвлені мовні одиниці, що підсилюють виразність рекламного образу. Мовні кліше як специфічна риса німецькомовних новин. Поширення, вживання та джерела виникнення мовних кліше.

Тема 6. Переклад як культурний феномен. Аналіз медіа-тексту як логічне продовження сформованості в аудиторії сприйняття творів медіа-культури. Аналіз синтаксичних перекладацьких трансформацій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Змістовий модуль 1. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.

Тема 1. Медіа-дискурс як основна категорія медіа-лінгвістики. Об'єкт та предмет медіа-лінгвістики. Медіа-текст: структура та зміст поняття. Виникнення терміну «медіа-	14	2	2		10	16	2			14
--	----	---	---	--	----	----	---	--	--	----

текст».									
Тема 2. Основні типи медіа-текстів. Класифікація медіа-текстів. Методи вивчення медіа-текстів. Значення лінгвокультурного фактору в текстах масової інформації.	16	4	2		10	12			12
Тема 3. Риторика медіа-тексту. Логіка і теорія аргументації у медіа-тексті. Особливості застосування логіки в мові медіа. Співвідношення понять «доведення» і «аргументація», «спростування» і «критика».	14	2	2		10	14			14
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6		30	42	2		40
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.									
Тема 4. Лінгвомедійні властивості основних типів медіа-текстів. Мова цифрової комунікації: прагматика, семантика, синтаксика. Лінгвістичні особливості і креативний потенціал рекламного	14	2	2		10	14			14

німецького тексту.									
Тема 5. Лексичні особливості німецькомовних новин. Емоційно забарвлені мовні одиниці, що підсилюють виразність рекламного образу. Мовні кліше як специфічна риса німецькомовних новин. Поширення, вживання та джерела виникнення мовних кліше.	14	2	2		10	17	2	1	14
Тема 6. Переклад як культурний феномен. Аналіз медіа-тексту як логічне продовження сформованості в аудиторії сприйняття творів медіа-культури. Аналіз синтаксичних перекладацьких трансформацій.	18	4	4		10	17	2	1	14
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8		30	48	4	2	42
Усього годин	90	16	14		60	90	6	2	82

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять для очної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.		
1	Медіа-дискурс як основна категорія медіа-лінгвістики. Об'єкт та предмет медіа-лінгвістики. Тест (тема 1).	2
2	Основні типи медіа-текстів. Класифікація медіа-текстів. Тематична презентація тема 2).	2
3	Риторика медіа-тексту. Групова робота: підготовка медіа-тексту (тема 3).	2
	Разом за змістовим модулем 1	6
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.		
4	Лінгвомедійні властивості основних типів медіа-текстів. Мова цифрової комунікації: прагматика, семантика, синтаксика. Тематична презентація (тема 4).	2
5	Лексичні особливості німецькомовних новин. Емоційно забарвлені мовні одиниці, що підсилюють виразність рекламного образу. Тематична презентація. Групова робота: аналіз новин в німецькомовних ЗМІ (тема 5).	2
6	Аналіз синтаксичних перекладацьких трансформацій. Групова робота: переклад медіа-тексту з німецької мови на українську (тема 6).	4
	Разом за змістовим модулем 2	8
	Усього годин	16

Теми практичних занять для заочної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.		
1	Лексичні особливості німецькомовних новин. Емоційно забарвлені мовні одиниці, що підсилюють виразність рекламного образу. Тематична презентація. Групова робота: аналіз новин в німецькомовних ЗМІ (тема 5).	1
2	Аналіз синтаксичних перекладацьких трансформацій. Групова робота: переклад медіа-тексту з німецької мови на українську (тема 6).	1

	Разом за змістовим модулем 2	2
	Усього годин	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота для очної форми навчання

№ з/п	Назва теми/ Види завдання	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.		
1.	Медіа-текст: структура та зміст поняття. Виникнення терміну «медіа-текст». Конспект (тема 1).	10
2.	Методи вивчення медіа-текстів. Значення лінгвокультурного фактору в текстах масової інформації. Доповідь (тема 2).	10
3.	Логіка і теорія аргументації у медіа-тексті. Особливості застосування логіки в мові мас-медіа. Співвідношення понять «доведення» і «аргументація», «спростування» і «критика». Конспект (тема 3).	10
	Разом за змістовим модулем 1	30
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.		
4.	Лінгвістичні особливості і креативний потенціал рекламного німецького тексту. Доповідь (тема 4).	10
5.	Мовні кліше як специфічна риса німецькомовних новин. Поширення, вживання та джерела виникнення мовних кліше. Есе: Які на Вашу думку найбільш виразні мовні кліше зустрічаються в німецькомовних новинах? (тема 5)	10
6.	Переклад як культурний феномен. Аналіз медіа-тексту як логічне продовження сформованості в аудиторії сприйняття творів медіа-культури. Конспект (тема 6)	10
	Разом за змістовим модулем 2	30
	Усього годин	60

Самостійна робота для заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми/ Види завдання	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.		

1.	Медіа-текст: структура та зміст поняття. Виникнення терміну «медіа-текст». Доповідь (тема 1).	14
2.	Методи вивчення медіа-текстів. Конспект (тема 2).	12
3.	Логіка і теорія аргументації у медіа-тексті. Особливості застосування логіки в мові мас-медіа. Співвідношення понять «доведення» і «аргументація», «спростування» і «критика». Конспект (тема 3).	14
Разом за змістовим модулем 1		40
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та стилістичні аспекти медіа-дискурсу.		
4.	Лінгвістичні особливості і креативний потенціал рекламного німецького тексту. Доповідь (тема 4).	14
5.	Мовні кліше як специфічна риса німецькомовних новин. Поширення, вживання та джерела виникнення мовних кліше. Есе: Які на Вашу думку найбільш виразні мовні кліше зустрічаються в німецькомовних новинах? (тема 5)	14
6.	Переклад як культурний феномен. Аналіз медіа-тексту як логічне продовження сформованості в аудиторії сприйняття творів медіа-культури. Конспект (тема 6).	14
Разом за змістовим модулем 2		42
Усього годин		82

9. Методи навчання

Словесні: розповідь, пояснення, бесіда;
наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, презентація результатів власних досліджень;
практичні: підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: оцінювання доповідей, оцінювання есе, усне опитування на практичних заняттях. Наприкінці семестру проводиться підсумковий контроль (залік).

Критерії та шкала оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національно ю шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти повно та грунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно

			викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	B		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та грунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та грунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного контролю.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

11. Питання для поточного контролю

1. Медіа-дискурс як основна категорія медіа-лінгвістики.
2. Медіа-текст: структура та зміст поняття.
3. Основні типи медіа-текстів.

4. Методи вивчення медіа-текстів.
5. Риторика медіа-тексту.
6. Логіка і теорія аргументації у медіа-тексті.
7. Лінгвомедійні властивості основних типів медіа-текстів.
8. Лінгвістичні особливості і креативний потенціал рекламного німецького тексту.
9. Лексичні особливості німецькомовних новин.
10. Мовні кліше як специфічна риса німецькомовних новин.
11. Переклад як культурний феномен.
12. Аналіз синтаксичних перекладацьких трансформацій.
13. Визначення медіалінгвістики.
14. Особливості сучасного медіа-тексту.
15. Особливості візуального сприймання медіа-текстів.
16. Основні категорії аргументації у медіа-тексті.
17. Вплив медіа-тексту на читача.
18. Різниця між усним та письмовим медійним дискурсом.
19. Як ЗМІ впливають на розум та почуття людей?
20. Принцип «мовної гри» на емоціях людей.
21. Протиріччя медійного дискурсу.
22. Основні маніпуляції медійного дискурсу.
23. У чому заключається перехід від рівня індивідуального контакту до більш високого рівня складних соціальних відносин?
24. Особливості медійного дискурсу німецької лінгвокультури.
25. Спільне між медійним дискурсом німецької та української лінгвокультур.
26. Стилістичні критерії новинних передач.
27. Стилістичне оформлення новин.
28. Медіа-дискурс у системі комунікативних видів дискурсу.
29. Визначення терміну «медіа-дискурс».
30. Яким чином у медіа-дискурсі відбувається конвертація інформації в смисли?
31. Особливості застосування логіки в мові мас-медіа.
32. Співвідношення понять «доведення» і «аргументація», «спростування» і «критика».
33. Поширення, вживання та джерела виникнення мовних кліше.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Студент отримує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 та більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче покращити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік

питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль						Загальна оцінка
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
100	100	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

- Голубенко Л. М., Голубенко Н. Ю. Робоча програма дисципліни «Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу».
- Голубенко Л. М., Голубенко Н. Ю. Силабус дисципліни «Лінгвістичні та стилістичні особливості медійного дискурсу».

14. Рекомендована література

Основна

- Кобякова І.К, Таран Л.О. Аналіз лексичних одиниць засобів масової

- Інформації/ Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників. Суми : СумДУ, 2017. С. 62-64.
2. Лютянська Н. І. Mac-медійний дискурс: типологічні та структурно-організаційні особливості/ Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Філологічні науки. 2014. Кн. 2. С. 136-141.
  3. Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 135 с.
  4. Сизонов Д. Ю. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі/ Studia Linguistica. 2013. Вип. 7. С. 389-393.
  5. Тирон І. В. Особливості структурно-семантичної організації медійного дискурсу (на матеріалі газетних та журнальних медіатекстів)/ Нова філологія. Вип. 38. 2010. С. 105–110.
  6. Boase-Beier J. A Critical Introduction to Translation Studies, London: Continuum, 2011. P. 187.
  7. Földes, Csaba (2018): Mediensprache im Kontakt der Kulturen: Beispiel «Moskauer Deutsche Zeitung». In: Csaba Földes (Hg.): Sprach- und Textkulturen – interkulturelle und vergleichende Konzepte. Tübingen: Narr Francke Attempto. (Beiträge zur Interkulturellen Germanistik, 11). S. 43–77.
  8. Medalinguistics: The dictionary of terms and concepts [Medialinhvistyka : slovnyk terminiv i ponyat'] / L.I. Shevchenko, D.V. Dergach, D.Yu. Syzonov / Za red. L.I. Shevchenko. – K., 2014. S. 266.

Додаткова

1. Екман П. Е. Теорія брехні [пер. з англ.] Київ: КМ, 2012. 320 с.
2. Мірошниченко І. Г. Стислий текст у масмедійному дискурсі: дис. ... канд. фіол. наук. Дніпро, 2020. 275 с.
3. Нетреба М. М. Стилістичні особливості публіцистичних текстів. *Інформаційне суспільство*. 2015. Вип. 22. С. 6-10.
4. Krupp, M. (Hrsg.) in Zusammenarbeit mit der ARD-Werbung: *Media Perspektiven. Basisdaten. Daten zur Mediensituation in Deutschland 2020*. Frankfurt am Main 2021, S. 155-174.
5. Riehl, Claudia Maria (2018): Mehrschriftlichkeit und Transfer. In: Jörg Roche/Elisabetta Terrasi-Haufe (Hg.): Mehrsprachigkeit und Spracherwerb. Tübingen: Narr Francke Attempto. (Kompendium DaF/DaZ, 4), S. 187-198.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Архів матеріалів з особливостей інтернет-комунікації „Mediensprache”: URL:<http://www.mediensprache.net>
2. Сайт „The Evolution of Communication”: URL:<http://library.thinkquest.org/26451/newmenu.html>
3. Сайт «Linguistik online»: URL: <http://www.linguistik-online.org>